

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

mgr Ireneusz ZYGMUNT¹

ROLA RZĄDOWEGO CENTRUM BEZPIECZEŃSTWA WE WSPARCIU ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ PRZEZ SIŁY ZBROJNE RP W SYTUACJACH KRYZYSOWYCH

Słowa kluczowe: *sytuacja kryzysowa, Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, wymiana informacji, bezpieczeństwo*

STRESZCZENIE

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa odgrywa wiodącą rolę na szczeblu centralnym w koordynacji wymiany informacji o zagrożeniach, a więc ma bezpośredni wpływ na stan bezpieczeństwa kraju. Wynika z tego, że powinny istnieć bezpośrednie relacje między Rządowym Centrum Bezpieczeństwa a Siłami Zbrojnymi RP oraz innymi podmiotami mającymi wpływ na bezpieczeństwo narodowe. Umocowanie prawne oraz zadania jakie stoją przed Rządowym Centrum Bezpieczeństwa wskazują, że główna działalność ukierunkowana jest na zagrożenia niemilitarne. Obecna sytuacja środowiska bezpieczeństwa w otoczeniu Polski jednoznacznie sygnalizuje, że obszar i kompetencje powinny umożliwiać szersze postrzeganie zagrożeń i tym samym umożliwiać szybką reakcję na pojawiające się sytuacje kryzysowe. Mimo stosunkowo długiego „stażu” w Sojuszu Północnoatlantyckim nadal występuje problem zawężonego postrzegania zarządzania kryzysowego. Zobowiązania sojusznicze oraz kluczowa rola wymiany informacji między podmiotami zajmującymi się problematyką zarządzania kryzysowego sugerują by Rządowe Centrum Bezpieczeństwa posiadało szersze kompetencje, a także zostało wzmocnione strukturalnie przez komórkę wydzieloną z Sił Zbrojnych RP.

¹ Ireneusz Zygmunt jest doktorantem Wydziału Bezpieczeństwa Narodowego Akademii Sztuki Wojennej.

Ważna instytucja

Podstawą prawidłowego funkcjonowania każdego państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa obywateli oraz ich rozwoju. Zatem nadrzędnym celem państwa jest zagwarantowanie najżywniejszych interesów narodu, niepodległości, suwerenności oraz nienaruszalności jego terytorium. Przełom XX i XXI wieku jednoznacznie wskazuje na rosnącą złożoność i wieloaspektowość obszaru bezpieczeństwa.

Współczesne środowisko bezpieczeństwa charakteryzuje zacieranie się granic między jego wymiarem wewnętrznym i zewnętrznym, militarnym i pozamilitarnym. Globalizacja i rosnąca współzależność często skutkują nieprzewidywalnością zjawisk, których zasięg nie jest już ograniczony barierami geograficznymi, systemami politycznymi i gospodarczymi. (...) Dotyczy to w szczególności wykorzystania szans i sprostanía wyzwaniom o charakterze wewnętrznym i zewnętrznym, asymetrycznym i transsektorowym, które są konsekwencją wzajemnie na siebie oddziałujących procesów i zjawisk politycznych, militarnych, ekonomiczno-społecznych, demograficznych i środowiskowych². Cytowana Strategia Bezpieczeństwa Narodowego RP potwierdza że, wraz z rozwojem polityczno-ekonomicznym, postępowaniem kulturowo-cywilizacyjnym i zmieniającym się stylem życia obywateli, zmienia się także istota współczesnych zagrożeń, na które również społeczeństwo naszego kraju powinno być przygotowane.

Obecne zagrożenia wywołujące sytuacje kryzysowe (kryzys) to nie tylko zagrożenia naturalne (powódzie, pożary lasów, silne wichury, susze, gwałtowne opady śniegu, ruchy tektoniczne, epidemie, itp.) i techniczne (komunikacyjne, budowlane, komunalne i technologiczne), ale także zagrożenia militarne, a przede wszystkim narastające zagrożenia wynikające z eskalacji terroryzmu wraz z jego wszelkimi odmianami (cyberterroryzm, terroryzm z użyciem broni masowego rażenia itp.). Dodatkowym zagrożeniem jest wzrastająca migracja ludności do Europy na tle konfliktów religijnych oraz sytuacji społeczno-ekonomicznej. Analizując znaczenie zarządzania kryzysowego, możemy powiedzieć, że jest ono:

- integralną częścią systemu bezpieczeństwa narodowego;
- działaniem mającym na celu zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia sytuacji kryzysowych, a w wypadku jej zaistnienia – przejęcie kontroli i przywracanie stanu normalnego oraz jego utrzymanie;
- celowe i zarządza w stanie ryzyka;
- procesem składającym się z czterech faz: planowania, organizowania, motywowania i kontroli, które wyrażają się zapobieganiem i przygotowaniem do możliwych

² Strategia bezpieczeństwa narodowego RP, Warszawa 2014, s. 17.

*sytuacji kryzysowych, reagowaniem (rozwiązywaniem) w wypadku ich wystąpienia oraz odbudową jako powrotem do stanu normalnego funkcjonowania*³.

Zagrożenia wywołane przez sytuacje kryzysowe są nieprzewidywalne i mogą mieć szeroki zasięg działania. Dodatkowo transformacja ustrojowa, zmiana struktur rządowych wymusiła przyjęcie rozwiązań systemowych, które umożliwiłoby szybkie i skuteczne reagowanie na nie (warto pamiętać, że do 1989 r. nie było centralnego organu władzy wykonawczej prowadzącego monitoring i zarządzanie w sytuacjach kryzysowych). Rozwiązaniem tego stanu było uchwalenie Ustawy o zarządzaniu kryzysowym w 2007 r., która systemowo reguluje zadania, kompetencje i odpowiedzialność podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie sytuacji kryzysowych. Ustawodawca przewidział w niej ponadresortowy podmiot – Rządowe Centrum Bezpieczeństwa (RCB) odpowiedzialny na szczeblu krajowym za dokonywanie pełnej analizy zagrożeń, w oparciu o dane uzyskiwane ze wszystkich możliwych „ośrodków kryzysowych” funkcjonujących w ramach administracji publicznej oraz w oparciu o dane od partnerów międzynarodowych⁴. Ponadto zgodnie z Ustawą RCB zapewnia obsługę Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, Rządowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego i ministra właściwego do spraw wewnętrznych w sprawach zarządzania kryzysowego oraz pełni funkcję krajowego centrum zarządzania kryzysowego⁵.

Rządowe Centrum Bezpieczeństwa tworzą:

- 1) kierownictwo:
 - a) dyrektor,
 - b) zastępcy;
- 2) Biuro Analiz i Reagowania;
- 3) Biuro Logistyki i Finansów;
- 4) Biuro Planowania Cywilnego i Ochrony Infrastruktury Krytycznej;
- 5) Samodzielny Wydział Ochrony i Kontroli.

Dodatkowo, w biurach mogą być tworzone wydziały, sekcje lub jednoosobowe samodzielne stanowiska pracy, a także jednoosobowe samodzielne stanowiska pracy podległe bezpośrednio dyrektorowi Centrum lub jego zastępcom⁶.

³ G. Sobolewski, D. Majchrzak (red.), *Zarządzanie kryzysowe w systemie bezpieczeństwa narodowego*, wyd. AON, Warszawa 2011, s. 57.

⁴ <http://rcb.gov.pl>

⁵ Art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

⁶ Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie organizacji i trybu działania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa.

Taka struktura umożliwi realizację szczegółowych zadań określonych w Ustawie o zarządzaniu kryzysowym⁷. Uogólniając zapisy powyższej ustawy możemy powiedzieć, że do zadań RCB należy:

- koordynowanie przepływu informacji o zagrożeniach między krajowymi i zagranicznymi organami i strukturami zarządzania kryzysowego,
- opracowywanie we współdziałaniu z innymi podmiotami optymalnych rozwiązań pojawiających się sytuacji kryzysowych,
- realizacja zadań stałego dyżuru w ramach gotowości obronnej państwa,
- uzgadnianie planów zarządzania kryzysowego sporządzanych przez ministrów kierujących działami administracji rządowej i kierowników urzędów centralnych,
- monitorowanie i prognozowanie potencjalnych zagrożeń,
- uruchamianie procedur zarządzania kryzysowego na poziomie krajowym,
- realizacja zadań planistycznych i programowych z zakresu zarządzania kryzysowego i ochrony infrastruktury krytycznej,
- nadzór nad spójnością procedur reagowania kryzysowego,
- organizowanie oraz prowadzenie szkoleń i ćwiczeń z zakresu zarządzania kryzysowego,
- realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania, zapobiegania i likwidacji skutków zdarzeń o charakterze terrorystycznym,
- współpraca międzynarodowa, szczególnie z NATO i UE w ramach zarządzania kryzysowego.

System zarządzania kryzysowego w naszym kraju jest wieloszczeblowy i składa się z następujących komponentów:

1. organów zarządzania kryzysowego,
2. organów opiniodawczo-doradczych właściwych w sprawach inicjowania i koordynowania działań podejmowanych w zakresie zarządzania kryzysowego,
3. centrów zarządzania kryzysowego, utrzymujących 24-godzinną gotowość do podjęcia działań⁸.

Dokonując analizy obowiązujących aktów normatywnych dostrzegamy pewien dualizm występujący w systemie zarządzania kryzysowego w ujęciu resortowym

⁷ Art. 11 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

⁸ Źródło: Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, <http://rcb.gov.pl/zarządzanie-kryzysowe/>

czy w terytorialnym⁹. Uogólniając, można zestawić podmioty wchodzące w skład systemu zarządzania kryzysowego zgodnie z tabelą 1.

Tabela 1. System Zarządzania Kryzysowego

SYSTEM ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO			
Szczelbel administracyjny	Organ zarządzania kryzysowego	Organ opiniodawczo-doradczy	Centrum Zarządzania Kryzysowego
Krajowy	Rada Ministrów, Prezes Rady Ministrów	Rządowy Zespół Zarządzania Kryzysowego	Rządowe Centrum Bezpieczeństwa
Resortowy	minister kierujący działem administracji rządowej, kierownik organu centralnego	Zespół Zarządzania Kryzysowego (ministerstwa, urzędu centralnego)	Centrum Zarządzania Kryzysowego (ministerstwa, urzędu centralnego)
Wojewódzki	wojewoda	Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego
Powiatowy	starosta powiatu	Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego	Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego
Gminny	wójt, burmistrz, Prezydent miasta	Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego	Mogą być tworzone (nie ma obowiązku) gminne (miejskie) centra zarządzania kryzysowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Rządowe Centrum Bezpieczeństwa, <http://rcb.gov.pl/zarzadzanie-kryzysowe/>

Analizując zadania stojące przed Rządowym Centrum Bezpieczeństwa należy zauważyć rolę jaką we współdziałaniu między podmiotami systemu zarządzania kryzysowego odgrywa informacja. Skuteczne i efektywne zarządzanie kryzysowe wymagają zaangażowania wielu podmiotów, które współdziałając ze sobą muszą mieć zapewniony przekaz informacji, m.in. o rozwoju zagrożenia czy działaniach, które prowadzą poszczególne podmioty zaangażowane w działania, a także potrzebach wynikających z dynamiki sytuacji kryzysowej. Niedoinformowanie czy wręcz brak informacji nieuchronnie prowadzi nie tylko do dezorganizacji sprawnego zarządzania sytuacją kryzysową, ale także do eskalacji zagrożenia. Umiejscowie-

⁹ M. Paździor, B. Szmulik (red.), *Instytucje bezpieczeństwa narodowego*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2012, s. 86–87.

nie Rządowego Centrum Bezpieczeństwa w systemie zarządzania kryzysowego jednoznacznie wskazuje, że pełni ono funkcję koordynatora (na szczeblu krajowym) w pozyskiwaniu, opracowywaniu oraz przekazywaniu informacji podmiotom bezpośrednio zaangażowanym w działania lub mającym wpływ na ich przebieg. Główną funkcją RCB jest koordynacja i integracja działań, sił i środków związanych nie tylko z przeciwdziałaniem i reagowaniem na sytuacje kryzysowe, ale również z odbudową (bardzo ważna w wymiarze społecznym faza zarządzania kryzysowego)¹⁰. Efektem tej koordynacji są między innymi dokumenty wytworzone w RCB takie jak Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego oraz Narodowy Program Ochrony Infrastruktury Krytycznej. Pamiętać jednak należy, że RCB nie jest organem władzy. To jednostka budżetowa, która obsługuje inne organy władzy na szczeblu centralnym i wspomaga je w zarządzaniu kryzysowym.

Element systemu

Jednym z podstawowych elementów wchodzących w skład systemu zarządzania kryzysowego są Siły Zbrojne RP. Wykorzystanie sił zbrojnych w celu udzielenia wsparcia władzom cywilnym na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa obywatelom, stanowiła i stanowi jeden z podstawowych elementów organizacji bezpieczeństwa narodowego. Ma to miejsce szczególnie w sytuacjach, kiedy powołane służby i organy ze względu na brak zdolności nie są w stanie samodzielnie realizować postawionych przed nimi zadań. Współdziałanie ma miejsce zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych mających nagły i gwałtowny charakter. Czasami także dochodzi do użycia jednostek sił zbrojnych w sytuacji, gdy inne siły nie są w stanie sprostać oczekującym je zadaniom.

Dla resortu obrony narodowej w myśl art. 25 Ustawy o zarządzaniu kryzysowym, określono zadania¹¹ przewidziane do realizacji w sytuacjach kryzysowych. Sprecyzowane zostały one w taki sposób by umożliwić wsparcie organów administracji publicznej przez Siły Zbrojne RP w dających się przewidzieć sytuacjach kryzysowych. Naturalnym jest, że Siły Zbrojne RP realizują zadania stosownie do ich przygotowania specjalistycznego oraz zgodnie z wojewódzkimi planami zarządzania kryzysowego. Zadania dla Sił Zbrojnych w sytuacjach kryzysowych określa

¹⁰ D. Czarnecki, *Zarządzanie kryzysowe na szczeblu krajowym – organizacja i funkcjonowanie*, Zeszyt Problemy Kultura Bezpieczeństwa Nauka – Praktyka – Refleksje, Nr 20, Wyd. WSBPI Aperia, Kraków 2015, s. 157.

¹¹ Patrz art. 25 Ustawy z 26 kwietnia o zarządzaniu kryzysowym.

również w art. 3 Ustawa o powszechnym obowiązku obrony¹² poszerzając zadania SZ RP o działania przeciwko zagrożeniom terrorystycznym. Szczegółowe zadania oraz sposób ich realizacji określają inne przepisy¹³. Siły Zbrojne RP są jednym z kluczowych elementów systemu zarządzania kryzysowego państwa i realizują zadania związane ze wsparciem organów administracji publicznej w przypadku wystąpienia niemilitarnych sytuacji kryzysowych¹⁴. Zgodnie z ustawą o zarządzaniu kryzysowym, również resort obrony narodowej w celu usprawnienia funkcjonowania systemu zarządzania kryzysowego powołał do życia Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Dowództwo Operacyjne Rodzajów Sił Zbrojnych realizuje zadania jako Centrum Zarządzania Kryzysowego MON (Decyzja Nr Z-61/Org./P1 Ministra Obrony Narodowej z dnia 31 grudnia 2013 roku w sprawie przeformowania Centrum Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Obrony Narodowej oraz zmian niektórych innych decyzji) zgodnie z delegacją ustawową oraz również innymi zadaniami wynikającymi z postrzegania kryzysu jako zdarzenia kompleksowego – połączenie możliwości wystąpienia zagrożeń niemilitarnych (klęski żywiołowe, katastrofy będące skutkiem działalności człowieka itp.) z wyzwaniem polityczno-militarnymi (kryzys polityczno-militarny). W następstwie zmian w systemie kierowania i dowodzenia SZ RP dokonano stosownych korekt w resortowym systemie zarządzania kryzysowego. Zasadniczą zmianą jest „styk” z układem pozamilitarnym. Redukując zbędne jednostki organizacyjne MON, uproszczono proces przejścia od potrzeb do realizacji. Skrócono liczbę organów mających wpływ na decyzję o wymiarze wsparcia administracji publicznej w sytuacjach kryzysowych, a tym samym czasu jej podjęcia. Dowódca Operacyjny RSZ został upoważniony przez Ministra Obrony Narodowej do podejmowania decyzji co do użycia SZ RP do wsparcia organów administracji publicznej, zgodnie z Planem Zarządzania Kryzysowego Resortu Obrony Narodowej. Powyższa delegacja nie zakłada obowiązujących zasad zarządzania kryzysowego tj.:

- prymatu układu terytorialnego,
- jednoosobowego kierownictwa,
- odpowiedzialności organów władzy publicznej,
- zespolenia,

¹² Art. 3 ust. 2 Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity, Dz.U. z 2015 r., poz. 144).

¹³ Patrz Ustawa o Policji, o ochronie żeglugi i portów morskich.

¹⁴ Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 – przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r., s. 56.

- kategoryzacji zagrożeń,
- powszechności¹⁵.

Sytuacje kryzysowe charakteryzują się dużą dynamiką, niedoborem czasu oraz dużym zapotrzebowaniem na informacje przez podmioty realizujące zadania. Informacja musi być odpowiednio obrobiona i dostarczona do właściwego podmiotu w odpowiednim czasie. Wymóg stałego monitorowania zagrożeń, przesyłania i wymiany informacji, oraz przetwarzanie danych wymaga odpowiednich systemów informowania. Szczególnie podczas sytuacji kryzysowej ogromnego znaczenia nabiera tempo zasilania informacyjnego organów odpowiedzialnych za reagowanie na kryzys. Dostarczenie informacji na czas, równoległe do wielu podmiotów uczestniczących w rozwiązaniu sytuacji kryzysowej możliwe jest dzięki zastosowaniu systemów wymiany informacji dostępnych dla wszystkich podmiotów w systemie zarządzania kryzysowego. Widać więc, że właściwy obieg informacji determinuje prawidłowe funkcjonowanie systemu zarządzania kryzysowego. Skutecznym narzędziem umożliwiającym sprawny obieg informacji jest *Centralna Aplikacja Raportująca (CAR)* umożliwiająca skuteczny przepływ informacji między podmiotami systemu zarządzania kryzysowego. CAR zapewnia dostęp do informacji o sytuacji kryzysowej równoległe dla wszystkich zaangażowanych podmiotów. Informacje te są pozyskiwane dzięki systemowi raportowania od elementów systemu zarządzania kryzysowego. Wykorzystując dane przesyłane w tym systemie RCB posiada stały wgląd w ewentualną sytuację kryzysową oraz ma możliwość bieżącego monitorowania sytuacji w kraju. Dostęp do CAR uzyskuje coraz więcej organów administracyjnych, pozwalając tym samym na znaczne skrócenie czasu reagowania na występujące ryzyko oraz w efekcie minimalizację jego potencjalnych skutków.

Ułomności

Niestety zarządzanie kryzysowe w kraju przez większość podmiotów systemu zarządzania kryzysowego nadal postrzegane jest jako odpowiedź na zagrożenia płynące ze środowiska naturalnego lub wynikające z błędu człowieka na skutek niewłaściwego postępowania (pomijanie procedur bezpieczeństwa, nieumiejętne wykorzystywanie nowych technologii, ignorancja zagrożenia, brak wiedzy itp.). Mimo uczestnictwa naszego kraju w Sojuszu Północnoatlantyckim od 12 marca 1999 r. i przyjęcia zunifikowanych procedur i rozwiązań, nadal w świadomości różniane są zagrożenia militarne i niemilitarne. Zagrożenia te oczywiście generują

¹⁵ J. Wołęjszo, R. Jakubczak (red.), *Obronność. Teoria i praktyka*, wyd. Bellona, Warszawa 2013, s. 429.

sytuację kryzysową tzn. w myśl Ustawy, *sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska wywołującą znaczne ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków*¹⁶. Wydarzenia ostatnich lat w Europie udowodniły jak trudno rozróżnić zagrożenia niemilitarne od militarnych (aneksja Krymu, sytuacja w Donbasie, wyzwania emigracyjne). Zdefiniowano nowy rodzaj zagrożenia, a mianowicie zagrożenia hybrydowe, w przypadku których nie sprawdza się przytoczony podział. W dokumentach NATO nie rozróżnia się kryzysu militarnego od niemilitarnego – traktując sytuację kryzysową kompleksowo. Służy temu NCRS (*NATO Crisis Response System*) i związane z nim środki i przedsięwzięcia realizowane w związku z jej zaistnieniem. Nasz kraj przyjął sojusznicze zobowiązania w tym również wynikające z systemu reagowania kryzysowego NATO przedsięwzięcia i procedury. Niejawny charakter przytaczanych procedur i przedsięwzięć uniemożliwia przytoczenie ich treści, niemniej jednak można powiedzieć, że opisane działania dotyczą organów administracji szczebla lokalnego, wojewódzkiego i centralnego oraz są unormowane w prawie powszechnie obowiązującym¹⁷. Rolę koordynatora obiegu informacji między organami krajowymi a NATO pełni Rządowe Centrum Bezpieczeństwa.

Naturalnym jest, że w procesie wymiany informacji z NATO niezbędna jest współpraca między RCB a SZ RP. Rola RCB jako organu obsługującego Radę Ministrów wymusza posiadanie niezbędnych informacji o stanie realizacji zadań w sytuacjach kryzysowych przez SZ RP. Kompetencje do posiadania takich informacji ujęto również w ustawie o zarządzaniu kryzysowym¹⁸. Stałe monitorowanie sytuacji i pozyskiwanie informacji umożliwia sprawowanie faktycznej roli koordynatora oraz pozwala efektywnie wykorzystać siły i środki innych podmiotów zaangażowanych w sytuację kryzysową. Jednak należy rozważyć czy koordynacja RCB może sprowadzać się tylko do rozwiązywania typowych sytuacji, nie związanych z zagrożeniem militarnym, które w obecnych uwarunkowaniach będą również sytuacją kryzysową (zagrożenia hybrydowe). Obecnie RCB posadowione jest jako ponadresortowe ciało doradcze podległe bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów¹⁹ ale nie posiada kompetencji do kierowania w sytuacjach zagrożenia – jest koordynatorem.

Kompetencje takie są szczególnie ważne w obliczu obecnych wyzwań i zagrożeń. Brak jest w RCB komórki stricte wojskowej, która byłaby w stanie natych-

¹⁶ Art. 3 pkt. 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

¹⁷ Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 18 z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć i procedur reagowania kryzysowego (DRM Z-12/2016/NATO).

¹⁸ Art. 20a ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

¹⁹ Art. 10 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

miast zaproponować adekwatne działania w stosunku do zaistniałego zagrożenia w szerszym ujęciu. Nie wymaga wyjaśnień jak ważne są pierwsze czynności podczas powstania sytuacji zagrożenia, a dodatkowo deficyt czasu jest odwiecznym problemem z którym borykają się podmioty zarządzające kryzysem. Poszerzenie struktury RCB o element wydzielony z SZ RP na stałe (nie jako element łącznikowy w sytuacji kryzysowej) oraz nawet włączenie RCB w struktury Kancelarii Prezesa Rady Ministrów umożliwiłyby koordynację działań w szerszym zakresie niż typowe sytuacje kryzysowe a wymiar bezpieczeństwa narodowego.

Bibliografia

1. Czarnecki D., *Zarządzanie kryzysowe na szczeblu krajowym – organizacja i funkcjonowanie*, Zeszyt Problematyki Kultura Bezpieczeństwa Nauka – Praktyka – Refleksje, Nr 20, Wyd. WSBPI Aperia, Kraków 2015.
2. Paździór M., Szmulik B. (red.), *Instytucje bezpieczeństwa narodowego*, wyd. C.H. Beck, Warszawa 2012.
3. Sobolewski G., Majchrzak D. (red.), *Zarządzanie kryzysowe w systemie bezpieczeństwa narodowego*, wyd. AON, Warszawa 2011.
4. Strategia bezpieczeństwa narodowego RP, Warszawa 2014.
5. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022 – przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r.
6. Wołęjszo J., Jakubczak R. (red.), *Obronność. Teoria i praktyka*, wyd. Bellona, Warszawa 2013.

Akty prawne

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 grudnia 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie żeglugi i portów morskich (Dz.U. z 2016, poz. 49).
2. Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 marca 2015 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów w sprawie organizacji i trybu działania Rządowego Centrum Bezpieczeństwa,
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 2009 r. w sprawie określenia organów administracji rządowej, które utworzą centra zarządzania kryzysowego, oraz sposobu ich funkcjonowania (Dz.U. nr 226 z 2009 r., poz. 1810).
4. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity, Dz.U. z 2015 r., poz. 144).
5. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (tekst jednolity, Dz.U. z 2013 r., poz. 1166 z późn. zm.).

6. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (tekst jednolity, Dz.U. 2011 r., Nr 287, poz. 1687 z późn. zm.).
7. Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 18 z dnia 2 marca 2016 r. w sprawie wykazu przedsięwzięć i procedur reagowania kryzysowego (DRM Z-12/2016/NATO).

Strony internetowe

1. <http://rcb.gov.pl>
2. <http://zarzadzaniekryzysowevg.blog.pl/car-centralna-aplikacja-raportujaca/>

Keywords: *The crisis situation, the Government Security Centre, the exchange of information, security*

SUMMARY

Government Security Centre plays in Poland a leading role at the central level the coordination and exchange of information about the risks and therefore has a direct impact on the security situation. It follows that there should be direct and strong relationship between the Government Security Centre and the Armed Forces of the Republic of Poland and other entities that have an impact on national security. Legitimacy and the tasks faced by the Government Security Center indicate that the main activity is focused on non-military threats. The current situation in the security environment surrounding Polish clearly indicate that the area of competence and should allow a wider perception of the risks and the same allow rapid response to emerging crises. Despite the relatively long “internship” in the North Atlantic Alliance continues in Poland there is a problem narrowed perception of crisis management. Liabilities ally and the key role of information exchange between entities dealing with issues of crisis management suggest to the Government Security Centre had wider powers and has been reinforced structurally by cell secreted from the Armed Forces.